

בעזרה"ת אגדה של תורה

גליון 580

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח' יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך וכו'.

הסביר הבן איש חי זיע"א מעקה זה ראשי תיבות של: הרהורי עבירה קשים מעבירה, והמילה גגך זה גימטריא שם הוי"ה (26), שכיוון שהקדוש ברוך הוא שוכן אצל כל יהודי, אזי צריך להיזהר ולא לגרום לקדוש ברוך הוא לצאת ממך, שזה על ידי הרהורים רעים ואסורים, שאם השכינה לא נמצאת בתוכך אזי השטן נמצא שם, וכמו שאמרו חז"ל לגבי הפסוק "והבור ריק אין בו מים" מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו, שהבור זה המוח, וכשלא ממלאים אותו במים שזו התורה, אזי הוא מתמלא בנחשים ועקרבים למיניהם.

פנתה האה

משל נפלא מביא רבינו הבן איש חי על עשיר אחד שיצא לעיר רכוב על סוסו, והנה בדרך עצר אותו איזה עני פיסח וביקש לעלות עמו עד לשערי העיר. אותו עשיר היה רחמן וטוב לב והסכים להעלותו ולהרכיבו על הסוס, משום שאינו מפסיד כלום. אולם העני ביקש מהעשיר לשבת ליד המושכות, מכיון שהוא מפחד שמא יפול, גם לזה הסכים בעל הסוס, ונתן לו המושכות, והנה כשהגיעו לשערי העיר, אמר אותו עני פיסח לבעל הסוס, שירד בבקשה מהסוס, כיון שהגיעו כבר לשערי העיר, נבהל בעל הסוס ואמר לאותו עני "הרי אני הוא שעשיתי לך טובה ועליך לרדת", מיד התחיל אותו עני צועק בטענה שעלה זה האדם כדי לשדוד אותך, ובאו כמה אנשים ונתנו מכות נאמנות לאותו עשיר בעל הסוס, והטיחו כלפיו דברים קשים, כיצד אינו מתבייש לשדוד עני וגלמוד, ואילו הוא הצטדק שהסוס שלו, אך בודאי שלא האמינו לו, והציעו לשניהם לגשת למשפט אצל דיני העיר. הלכו שניהם לבית הדין ושטחו את טענותיהם לפני הדיינים, והנה כששמעו הדיינים את הטענות, אמרו לבעל הסוס: "אכן נראים דברך צודקים, אך מה נעשה ואין לדיין אלא מה שענינו רואות, וכיון שמסרת בידיו את המושכות, לא נותר לנו אלא לפסוק לטובתו".

והנמשל הוא, כי כשאדם בעולם הזה נותן את ה"מושכות" בידיו של יצר הרע, ומגיע למשפט בבית דין של מעלה, מצטדק הוא בטענות הבל, וכיון שנתן בידי יצר הרע להובילו, שוב לא יועילו לו טענותיו. אויבו הגדול ביותר והאמיתי ביותר של האדם הוא יצר הרע, וכמו שאומרת הגמרא "יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו אין יכול לוי", בדרך הטבע קשה לאדם לכבוש את היצר הרע, ואם כן, יש חשש שהאדם יתייאש ולא ינסה להלחם עם היצר, על כן אמר הכתוב: "כי תצא למלחמה על אויבך" – כאשר רק תצא ותנסה להילחם עם היצר, אזי "ונתנו ה' אלהיך בידך" – מן השמים יסייעוך לנצחו, כיון שהבא ליטהר מסייעים לו מן השמים.

שבת שלום שמשון אליעזר פוקס

וכמו שאדם מזמין מלך חשוב לביתו והוא יודע שהמלך לא אוהב דגים, האם הוא ישים לו על השולחן דגים? כך צריך להרחיק את כל מה שהמלך של העולם שונא ולא להכניסו למוחנו. משל לתייר שעבר ליד הנמל וראה ספינה שפורקת מקררים ומעמיסה מכונות כביסה, וספינה אחרת פורקת תנורים ומעמיסה מוצרי חשמל אחרים, והנה הגיעה ספינה שפרקה מקררים ולא היה דבר להעמיס עליה, והוא רואה את רב החובל עם צוות נוסף מניחים אבנים כבדות על הספינה, ניגש התייר ושאל מדוע אתה מעמיס את האבנים הללו, וכי לא עדיף לך לנסוע ריק? אמר לו רב החובל: אם אין על הספינה משא יש רוחות חזקות והספינה עלולה להישבר, לכן חייב למלא אותה בדברים גם אם זה אבנים כבדות ובלבד שלא תהיה ריקה כי זה מסוכן!

והוא הדין לאדם שחייב למלא את עצמו בתורה ומצוות, כי אם לא תורה, אזי מוחו מתמלא בנחשים ועקרבים, וזה ההמשך של הפסוק "ולא תשים דמים בביתך", כי אם לא תורה אזי אוי ואבוי...

זמני השבת
הדלקת נרות מוצאי שבת
7:51 6:49
נא לשמור על קדושת הגליון
אין לקרוא בשעת התפילה
ר"ת: 8:23

אהל החידושים

רבנו היבן איש חי הקדוש, פסק ההלכה שלו ששיך לעשרת ימי תשובה. בהלכות ראש השנה מרן הבית יוסף כתב שאם אדם אמר "האל הקדוש" במקום "המלך הקדוש", או "מלך אוהב צדקה ומשפט" במקום "המלך המשפט" – צריך לחזור.

ה'בן איש חי' פסק שאם אמר "מלך אוהב צדקה ומשפט" – אינו חוזר. אמנם אם אמר "האל הקדוש" לכל הדעות צריך לחזור. הנה, מה יהיה בליל שבת אם השליח ציבור בברכה 'מעין שבע' אמר "האל הקדוש שאין כמוהו" במקום "המלך הקדוש שאין כמוהו" והקהל לא שמו לב ולא תיקנו אותו מיד, האם חוזר או לא חוזר? אז כל הפוסקים אומרים שכיון שהברכה של "מעין שבע" היא לא חיוב וקוראים אותה רק משום המאחרים, ולראיה גם כשיום טוב חל בשבת לא מזכירים בברכה יום טוב, סימן שזה דבר מיוחד שאין בו דין של חזרה (חזרת השי"ץ), אם היה בו דין של חזרה אז צריך היה להזכיר בו גם יום טוב. אז ממילא מה ההלכה צריכה להיות? שלא חוזר. והיבן איש חי פוסק שחוזר, מכיוון שעל פי דעת האר"י הקדוש ברכה מעין שבע יש בה דין של חזרה. כלומר מצד אחד, אם לא אמר "המלך המשפט", היבן איש חי אומר שכיוון שהזכיר מלך, קי"ל סב"ל אפילו כנגד סברת מרן ז"ל. אבל ב"מעין שבע" אם לא אמר "המלך הקדוש", פסק היבן איש חי לחזור מכיון שלא אמרין סב"ל נגד סברת רבנו האר"י ז"ל.

אהל לחידוש

חידושים ופנינים לשולחן השבת

מהיכן שלא נתבונן, פלא פלאים הוא הצדיק נשגב מרן רבינו יוסף חיים זי"ע כידוע כבר מצעירותו התגלה גאונותו, צדיקותו ופרישותו וכן הניסים שהתחוללו עימו. האהבה העצומה לה זכה בדורו ולאחריו גם היא פלאית. כידוע רבינו יוסף חיים זצ"ל התנהג בענווה יתירה וברח מן הכבוד, ולעולם לא כתב שמו עם תואר רבני כלשהו. ולכן נתקיים בו "כל הבורח מן הכבוד הכבוד רודף אחריו" מספרים, כי תלמידיו של הגאון רבי חיים הלוי סולובייצ'יק מבריסק זי"ע, שגוייסו לצבא גרמניה בזמן מלחמת העולם הראשונה, הגיעו לרבם ושאלו אותו איזה ספר יהיה כדאי להם לשאת בחיקם בזמן השירות הצבאי, ספר שיענה להם על השאלות ההלכתיות שנתקלים בהם ושגם יהיה בו מאגדות חז"ל המעוררים את הנשמה בזמנים קשים. רבי חיים המליץ להם לקחת את הספר 'בן איש חי' שממלא את בקשותיהם אחת לאחת.

לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן גדולה וקטנה.

הפשט שהאדם לא ירמה וינהג ביושר ויזכה לעושר ואם יחשוב שאם הוא ירמה הוא ירויח, על זה, אומר רש"י לא יהיה לך כלום אם רמית למרות שאולי בתחילה נראה לאדם שהוא מרויח אבל הכל ילך לאבדון.

ואפשר לפרש עוד שיש באדם גוף ונשמה, ולענייני הגוף הוא משקיע ומטפח ודואג שלא יחסר לו כלום והכל בגדול, בית גדול, רכב גדול, בגדים יקרים וכו'. אבל כשמגיעים לענייני הנשמה פתאום הוא מסתפק בדברים קטנים תפילה קטנה, ברכת המזון קצרה, שיעור קטן וכדומה. ועל זה אומרת התורה לא יהיה לך אבן ואבן גדולה וקטנה, וזה קל וחומר אם לגוף שזה המעטפת של הנשמה אתה דואג בגדול, קל וחומר לנשמה.

והסביר **הבן איש חי זצ"ל** שזה מה שרמז רבן יוחנן בן זכאי לתלמידיו לפני פטירתו כשביקשו ממנו ברכה שאמר להם יהי רצון שיהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם, כלומר כמו שאתם יראים על הבשר ודם שלכם ומפחדים שלא יחלה ולא יגרם לו נזק גשמי חלילה, יהי רצון שכך תדאגו לנשמה שלא תצטנן חלילה מהרוחניות שלה על ידי חטאים ועוונות

"כי תבנה בית חדש, ועשית מעקה לגגך"

פירש **רבנו "בן איש חי" זצ"ל**: אדם שהסתבך חלילה בעברות, וטימא את גופו הנמשל לביתה של הנשמה. כאשר הוא שב בתשובה, הרי זה כבניין בית חדש. מה יעשה שלא ישוב לחטוא? יבנה "מעקה", כלומר יציב לעצמו גדרים וסייגים, שימנעוהו מליפול בשנית. עוד זאת: "ולא תשים דמים בביתך". כסף מכונה בשם דמים. אל תאגור את כל הכסף לצורך גופך, אלא תקציב סכומים נאים לצדקה. שמא תאמר שמה שתתן לצדקה יחסר לך? לא ולא! דע לך, שלא יחסר לך מאומה. אם צריך היית להרוויח מאה זהובים, ונתת עשרים לצדקה- יתן לך הקב"ה מאה ועשרים. ואם לא תתנם- לא תרוויח אלא מאה. וזהו: "כי יפול הנופל ממנו". בין כך לא יהיה יותר ממה שנקצב, והנתינה לצדקה אינה מגרעת ומחסרת מאומה.

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8444774
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

מעשה ביהודי אחד שהיה ממונה להוציא את האשפה מהחצרות מטעם העירייה בבגדד ולהביא אותה למקום האיסוף. אנשי ביתו של ה'בן איש חי' אנשי חסד הם, היה זה ביום שישי ערב שבת קודש. הכניסו אותו הביתה ואמרו לו, בא, תיכנס בכבוד. בבית היו ריחות של תבשילי של השבת. לקחו צלחת ושמו לו מהדגים, מהסלטים, מכל מיני מאכלי השבת, כדי שיזכה במצות "טועמיה חיים זכו". באותו רגע נכנס ה'בן איש חי'. ושמע את אותו יהודי אומר: אני מעולם לא נהניתי שלא מיגיע כפי, מעולם לא אכלתי מאנשים אחרים דבר שלא שלי. ה'בן איש חי' ששמע את הדברים נכנס לחדרו והתחיל לבכות. בדיוק באותו זמן בא לבקר אותו אחד מתלמידיו. אמר לו רבנו, מה קרה? למה אתה בוכה כל כך? שוב אתה בוכה על צער השכינה? אמר לו רבנו, ראיתי איזה יהודי פשוט שבפשוטים, מנקה אשפות, תראה לאיזה מעלה הוא הגיע. אני מקנא בו, הלוואי שהיתה לי המעלה הזו. הוא יותר גדול ממני, גדול הנהנה מיגיע כפיו יותר מירא שמים, על זה אני בוכה. כלומר, ה'בן איש חי' חיפש בכל דבר את שלמות – בהנהגה, בדרך ארץ, בענווה, בעמל התורה, בזיכוי הרבים. לכן נסק ועלה למעלות גדולות ורמות. רבנו ה'בן איש חי' היה נוהג לשלוח את ספריו להדפסה בארץ ישראל בכדי לתת פרנסה לאנשי ארץ ישראל, אף על פי שזה לקח הרבה זמן עד שזה היה מגיע, ועד שזה היה חוזר, והגהות וכו'. פעם אחת הוא עלה לא"י בעצמו, ובעליתו זו זכינו לתמונה שלו. זו היתה הפעם היחידה שהוא הצטלם. צילמו אותו עם כל בני ביתו והוציאו מזה את התמונה הידועה לצורך הפספורט. הוא היה בחינת יוסף הצדיק, ולכן היה יפה תואר, לא קם כמוהו. אתה מסתכל על התמונה שלו, לא רואים אדם כזה. את צורת של הפנים של ה'בן איש חי', אי אפשר לצייר אפילו בציורים הכי יפים. כל הציירים שמצירים אותו מזייפים. הם לא יכולים לצייר אותו בדיוק. רק בתמונה האמיתית בשנת העשרים ושש לחיו ניתן לראות את איזה יפה תואר היה, איזה דיקנא קדישא.

אהל העיצה:

התייחסנו בשבוע שעבר לזהירות שצריך לנקוט בזמן שמחנכים שגם כשאומרים דברים שנכונים לכשעצמם הרי צריך להיות בטוחים שלא יזיק. הבאנו שתי דוגמאות של כיבוד הורים וויתור, השבוע נביא עוד דוגמא של לשון הרע: את הדוגמא הזאת כבר ערכתי שבוע שעבר ומחוסר מקום לא הכנסתי, ואת האמת לא הייתי שלם עם עצמי, רציתי להביא מקרה שבו ילדה ניגשת לאביה או לאמא ומתלוננת על קשיים שהיא מתמודדת איתם ובתוך דבריה גם מכניסה שמות של אנשים שמציקים/ מפריעים לה. אם נקטע אותה 'לשון הרע' ולא ניתן לה להמשיך, הרי שגרמנו עוול שתוצאותיו הרסניות. אך מכיוון שאינני רב ולא רציתי לסמוך על דעת עצמי בנושא, התקשרתי לארגון שמחזיק רבנים שמתמחים שהלכות שמירת הלשון ושאלתי - האם במקרה שהבאתי למעלה, יש להעיר לילד על לשון הרע? (לא סיפרתי שאני שואל בשביל המאמר...). הרב שאל בן כמה הילד, ענית שהוא כבן חמש, הרב הזדעזע וקבע נחרצות שבשום אופן אסור להגיד לילד שזה לשון הרע, אם ילד מגיע לספר על קשיים חייבים לשמוע מה יש לו לומר ולטפל בזה. שאלתי את הרב האם יש גיל שכן, והרב לא רצה לענות! יתכן מאוד שגם במקרה שהילד לא מספר שהתנכלו לו אישית, בכל זאת הוא חש בצורך לפרוק את מה שארע. גם אז צריך להקשיב ולא להעיר.

נביא כאן עוד נקודה, התפיסה הטבעית היא שאם יש לנו התמודדות מול ילד שעשה מעשה לא ראוי, אם נבקר אותו ונסביר כמה שההתנהגות שלו לא טובה וטעונה שיפור, זה יגרום לשיפור. זו טעות מרה! נביא לדוגמא ילד שבירך לא כמו שצריך, שיחק באמצע או חלם או שסתם לא אמר את הברכה בצורה ברורה, ומחמת 'שצלינו' אותו על ידי שהסברנו לו על ברכה לבטלה וכו' והילד נכנע ובירך יפה, הרי שהוא לא יהיה מחובר למושג של ברכות. בליבו תפתח מועקה, וכל פעם שיברך ירגיש שהוא עושה עבירה כי החוויה של הברכה באה לו עם הביקורת. מה שממולץ לעשות הוא דווקא לחזק את עצם זה שהוא בירך, נפרגן לו, ואז הוא יהיה פתוח להקשיב איך הוא יוכל לברך בצורה ראויה.

יש לכם שאלה הערה או הארה כתבו ובל"ג נתייחס, המייל: ap2417m@gmail.com פינחס אפשטיין יעוץ תורני

אחת המצוות המובאות בפרשתנו, היא מצוות השבת אבידה. כשאדם מוצא חפץ וקיים סיכוי סביר לאתר את בעליו, המוצא מחויב לעשות מאמצים לאתר, ובמקביל לטפל באבידה, שלא תבוא לידי הפסד. נעיין בפסוקים: "לא תרצה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם, השב תשיבם לאחיך. ואם לא קרוב אחיך אליך ולא ידעתו, ואספתו אל תוף ביתך, והיה עמך עד דרש אחיך אתו, והשבתו לו. וכן תעשה לחמרו, וכן תעשה לשמלתו, וכן תעשה לכל אבדת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה, לא תוכל להתעלם" בפסוקים אלו מדגישה התורה פעמיים לא להתעלם מחפץ שמצאנו. מדוע? משום שגם כאשר אדם רואה מציאה מסוימת, מידת העצלות שבו אומרת לו להתעלם מעובדת קיומה ולא להתחיל "להתעסק" עמה ולהתאמץ כדי למצוא את בעליה. לכן פונה התורה אל האדם ומזרזת אותו להתגבר על העצלות – "לא תוכל להתעלם!".

מהי האבדה הגדולה ביותר שקיימת היום? האבדה הגדולה ביותר היא אבדת בני ישראל מבעליו. עם ישראל רחוק מהבורא. עם ישראל "אבוד" בין הגויים. כדי שאנו נגרום לבורא "לחפש ולמצוא" אותנו, ולהשיבנו אל חיקו, אנו מוכרחים לחפש ולמצוא את עצמנו. "בעל הטורים" על התורה מביא, שיש שלושה מקומות בתורה בהם מופיעה המילה "תועה". במצוות השבת אבדה – "כי תפגע שור איבך או חמרו תענה, השב תשיבנו לו" (שמות כ"ג, ד'). אצל יוסף, שאיבד את דרכו בחיפושיו אחר אחיו – "וימצאם ויש, והנה תענה בשדה" (בראשית ל"ז, ט"ו). המקום השלישי הוא לגבי אדם שאיבד את דרכו בחיים – "אדם תועה מדרך השכל" (משלי כ"א, ט"ז). אלו שלושה סוגים של אבדות – אדם שאיבד את ממונו, אדם שאיבד את הדרך בדרכו למקום מסוים ואדם שאיבד את דרך הישר - את השכל וההיגיון. האבדה מן הסוג השלישי היא האבדה החמורה ביותר.

דוד המלך אומר על עצמו: "תעיתי כשה אבד, בקש עבדך" (תהלים קי"ט). כשהשה נאבד, הוא פועה כדי שבעל הבית ישמע אותו. כך כשאדם מרגיש שהוא אבוד, עליו "לפנות", להשמיע קול ולהתפלל שהבורא יחפשו וישיבו אל חיקו. כשאדם מרגיש אבוד, והוא מתפלל לבורא "השיבנו השם אליך, ונשובה", אזי השם פותח את ידו ומשיב אותו. הבעיה היא, שרבים מאתנו לא מרגישים אבודים, כך שאיננו מחפשים את בעל הבית. מה עלינו לעשות? על כל אחד ואחד לקיים מצוות "השבת אבדה", ולנסות להשיב את האבודים לבעליהם - את עצמו לבורא ואת עם ישראל לאביהם שבשמים.

יתכן שזו הסיבה מדוע חכמי ישראל הקפידו מאוד על מצוות השבת אבדה. הבורא נוהג עם האדם מידה כנגד מידה. כשאדם מהדר במצוות השבת אבדה ברובד הממוני, זה מעורר את מידת הרחמים והבורא נוהג אף הוא עם בניו במידת הרחמים, והוא יוצא לחפשו ולהשיבם לגבולם.

ברכה והצלחה ובריאות איתנה
אסף בן אשר ומשפחתו הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפחתו הי"ו
אופיר בן אורה ומשפחתו הי"ו

לרפואה שלימה
אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

שיעור בפרשת שבוע
 מהרב **שמשון פוקס שליט"א**
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכני"ס אור אבנר
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה 18:35

בית הכנסת "עולי בבל"
 ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל
שחרית - 5:00
מנין ב' - 7:30
מנחה ערבית - 18:30
שיעורי תורה מידי יום שעה לפני מנחה
יום א' ב' ה'
רב בית הכנסת הרב יהונתן אמדי שליט"א
יום ג'
הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ד'
הרב נאור דרשני שליט"א
יום ה' - הרב רפאל עגיב שליט"א
בשעה 20:30

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
 לזכות להצלחה ולבריאות איתנה
טוביה שרבי בן נזימה ומשפחתו הי"ו
דוד חיים בן עליזה ומשפחתו הי"ו
אלון כהן בן אורנה ומשפחתו הי"ו

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
 רח' דוד אלעזר 18
תפילת שחרית - 7:00
מנחה וערבית (סמוכות) - 18:45
שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית
יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ב' - הרב הגאון אברהם הכהן שליט"א
יום ג' - הרב שלום אטלן שליט"א
יום ד' - הרב שליט"א
יום ה' - הרב דניאל קמחי שליט"א